

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 12.02.1980, sp. zn. Tzv 45/79, ECLI:CZ:NS:1980:TZV.45.1979.1

Číslo: 39/1980

Právní věta: I. Příčinný vztah mezi jednáním pachatele a následkem je zachován i v případě, dojde-li při léčení poškozeného ke komplikacím, které mají za následek prodloužení doby léčení přesahující šest týdnů. Proto je nutno při hodnocení poruchy zdraví naplňující znaky těžké újmy na zdraví ve smyslu § 89 odst. 6 písm. ch) tr. zák. k této skutečnosti přihlížet. K trestní odpovědnosti za tento těžší následek se však vyžaduje zavinění alespoň ve formě nevědomé nedbalosti, tj. že pachatel sice nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ale vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům a tom vědět měl a mohl.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 12.02.1980

Spisová značka: Tzv 45/79

Číslo rozhodnutí: 39

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, Příčinná souvislost, Těžší následek, Zavinění

Předpisy: 140/1961 Sb. § 89 odst. 6 písm. ch

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 39/1980 sb. rozh.

I. Příčinný vztah mezi jednáním pachatele a následkem je zachován i v případě, dojde-li při léčení poškozeného ke komplikacím, které mají za následek prodloužení doby léčení přesahující šest týdnů. Proto je nutno při hodnocení poruchy zdraví naplňující znaky těžké újmy na zdraví ve smyslu § 89 odst. 6 písm. ch) tr. zák. k této skutečnosti přihlížet.

II. K výkladu ustanovení § 88 tr. zák.

K trestní odpovědnosti za tento těžší následek se však vyžaduje zavinění alespoň ve formě nevědomé nedbalosti, tj. že pachatel sice nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ale vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům a tom vědět měl a mohl.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR z 12. 2. 1980 sp. zn. [Tzv 45/79.](#))

Ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSSR Nejvyšší soud ČSSR zrušil rozsudek vyššího vojenského soudu a tomuto soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Soud prvního stupně a rovněž i soud odvolací vycházely při hodnocení důkazů ze zjištění, že obviněný por. ing. V., ačkoliv dne 14. 9. 1978 v době mezi 17.30 a 20.30 hod. požil větší množství alkoholických nápojů, nařídil v průběhu jízdy z titulu své funkce velitele nákladního motorového vozidla PV3S v rozporu s vojenskými řády a předpisy řidiči voj. P., aby mu předal řízení, třebaže věděl, že na vozidle je přepravováno 10 vojáků základní služby. Krátce po převzetí řízení zavínil, že poblíže jednoho závodu v P. došlo k havárii vozidla, při níž voj. H. utrpěl zlomeninu klíční kosti vpravo a zlomeninu páteřního žebra vpravo. Na tato zranění byl léčen do 4. ledna 1979 a potom byla vyslovena jeho dočasná nezpůsobilost k vojenské službě. Při nehodě byl zraněn též voj. T., který v důsledku utrpěného lehkého otřesu mozku byl neschopen vykonávat službu do 24. 9. 1978. Na vozidle byla způsobena škoda ve výši 6754,- Kčs.

Na základě uvedeného zjištění soud prvního stupně došel k závěru, že obviněný způsobil z nedbalosti obecné nebezpečí, přičemž takový čin spáchal proto, že porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona způsobil jinému těžkou újmu na zdraví. To vše po právní stránce podřadil pod ustanovení § 180 odst. 1, 2 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zák. a pod ustanovení § 273 odst. 1 tr. zák. naproti tomu odvolací soud na základě vlastního zhodnocení důkazů došel k závěru, že k dlouhodobé léčbě poškozeného vedly zvláštní okolnosti, předtím lékařsky nepředvídané, které podstatně ovlivnily celkovou dobu léčení a míru zásahu do obvyklého života poškozeného. Právě tyto okolnosti nevylučují podle názoru odvolacího soudu použití mírnější právní kvalifikace posuzovaného skutku z hlediska § 88 tr. zák.

S uvedeným závěrem odvolacího soudu se nelze ztotožnit. Je tomu tak zejména proto, že odvolací soud nesprávně vyhodnotil stupeň a povahu újmy na zdraví, kterou způsobil obviněný vědomou nedbalostí voj. H., i otázku příčinného vztahu mezi jednáním pachatele a tímto následkem. Z hlediska § 89 odst. 6 písm. ch) tr. zák. je pro posouzení povahy zranění jako těžké újmy na zdraví rozhodující, zda v konkrétním případě došlo k vážné poruše zdraví nebo k onemocnění, které postižený pociťuje jako citelnou újmu v obvyklém způsobu života, a zda porucha zdraví trvala delší dobu. V případě voj. H. není pochyb o tom, že k vážné poruše jeho zdraví došlo. Zlomení klíční kosti a žebra vážně překáželo postiženému ve výkonu služby a v obvyklém způsobu života. Přitom léčení trvalo delší dobu, a to i bez ohledu na vzniklé komplikace, a prakticky přesáhlo v soudní praxi vžitou hranici šest týdnů již v době, kdy bylo zjištěno vytvoření pakloubu na klíční kosti.

Od 14. 9. 1978, kdy ke zranění poškozeného došlo, do 1. 12. 1978, kdy byl diagnostikován počínající pakloub, uplynulo jedenáct týdnů a bez zavinění třetích osob nebo samotného poškozeného musel následovat další léčebný postup až do 4. 1. 1979; potom byla vyslovena dočasná nezpůsobilost poškozeného k výkonu vojenské služby. K námitce, že při normálním průběhu léčení se zlomeniny tohoto druhu zhojí zpravidla do šesti týdnů, je nutno uvést, že příčinný vztah mezi jednáním pachatele a vzniklým následkem nelze omezovat jen na následky obvyklé. Pachatel vzhledem ke způsobu, jak jednal, nemohl předem vyloučit ani vznik vážnějších následků, např. smrt poškozeného nebo i více osob. Jeho zavinění má vztah nejen k samotnému zranění, ale i ke vzniklé komplikaci při léčení poškozeného. Kdyby obviněný nezavinil zlomení klíční kosti poškozenému, nemohlo by ani dojít k vytvoření pakloubu a k prodloužení doby léčení. Pouze za předpokladu, že by ke komplikacím při hojení zlomeniny nebo ke zhoršení stavu zraněného došlo neodbornou péčí nebo jinými okolnostmi, které nemají základ přímo v jednání pachatele, chybělo by k nim zavinění, aniž by příčinný vztah byl přerušen. V tomto případě však sám odvolací soud v napadeném rozsudku konstatuje, že při léčení voj. H. byl zachován obvyklý léčebný postup, jaký tento typ poranění

vyžaduje. Sejmutí fixace nebylo předčasné a podle vyjádření znalce nedošlo ani k žádným jiným závadám v léčebném postupu. Rovněž nebylo zjištěno, že by zhoršení průběhu léčení a tím i prodloužení jeho délky si zavinil sám poškozený. Za tohoto stavu je nutno vycházet ze skutečné délky celkového léčebného procesu, k jehož zahájení dal podnět a příčinu jedině obviněný svým neodpovědným jednáním, za které musí nést plnou odpovědnost včetně následku, který nelze hodnotit jinak, než jako těžkou újmu na zdraví ve smyslu § 89 odst. 6 písm. ch) tr. zák. Přidružené vlivy, o nichž se zmiňuje odvolací soud, nejsou toho druhu, že by je obviněný nemohl předvídat, i když se podle vyjádření znalce vyskytují ojediněle. Přesto spoléhal na to, že k těžké újmě nebo i k závažnějšímu následku u přepravovaných osob nedojede. proto odvolací soud pochybil, jestliže došel na rozdíl od soudu prvního stupně k závěru, že s ohledem na zmíněné přidružené vlivy by nebylo došlo k vzniku podmínek pro právní posouzení zlomeniny klíční kosti poškozeného voj. H. jako vážné poruchy zdraví trávající delší dobu.

K tomu je nutno dodat, že způsobení těžké újmy na zdraví jakožto okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby je formálním znakem kvalifikované skutkové podstaty trestného činu, který po skutkové stránce musí být jednoznačný, aby bylo možno zkoumat materiální podmínky uvedené v § 88 tr. zák. Podle tohoto ustanovení, které předpokládá, že příslušný znak kvalifikované skutkové podstaty trestného činu je po formální stránce dán, lze k okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby přihlídnout jen tehdy, jestliže pro svou závažnost podstatně zvyšuje stupeň nebezpečnosti činu pro společnost. Nepřihlíží se k ní jen tehdy, když stupeň nebezpečnosti činu pro společnost v konkrétním případě (§ 3 odst. 4 tr. zák.) ani při formálním naplnění této okolnosti nedosáhne stupně odpovídajícího dolní hranici vyšší trestní sazby, když tedy nebude odpovídat ani nejlehčím, běžně se vyskytujícím případům trestného činu dané kvalifikované skutkové podstaty.

Z uvedeného vyplývá, že nelze spojovat formální znaky trestného činu, které již samy o sobě určují typovou nebezpečnost trestného činu pro společnost, s materiální podmínkou podle § 88 tr. zák., která počítá s komplexem všech okolností případu včetně těchto, které leží mimo skutkovou podstatu trestného činu.

Při aplikaci uvedených zásad na daný konkrétní případ je tedy nutno vycházet z toho, že obviněný svým jednáním z nedbalosti způsobil obecné nebezpečí tím, že vystavil nebezpečí smrti či těžké újmy na zdraví větší počet lidí a takový čin spáchal proto, že porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona; dále z toho, že zmíněným jednáním obviněný způsobil voj. H. těžkou újmu na zdraví ve smyslu § 89 odst. 6 písm. ch) tr. zák. Tyto skutečnosti odpovídají právní kvalifikaci, kterou použil soud prvního stupně, tj. trestného činu obecného ohrožení podle § 180 odst. 1, 2 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zák. Nepoužití přísnější právní kvalifikaci podle odst. 3 písm. b) citovaného ustanovení by bylo možno jen za předpokladu, že by stupeň nebezpečnosti činu obviněného byl nižší, než odpovídá představě zákonodárce při stanovení typové nebezpečnosti obecného ohrožení při způsobení těžké újmy na zdraví za okolností uvedených v odst. 2 písm. b) (porušení důležité povinnosti uložené podle zákona). Ze shromážděného důkazního materiálu však vyplývá, že tento předpoklad nebyl v případě obviněného por. ing. V. splněn. Odvolací soud nedocenil, že obviněný přes výslovný zákaz svého nadřízeného se pod značným vlivem alkoholických nápojů ujal svévolně řízení těžkého motorového vozidla s deseti vojáky, které pak v průběhu jízdy před napomínání a varování vážným způsobem ohrožoval na životě a zdraví. Soud prvního stupně správně spatřoval vysoký stupeň nebezpečnosti jednání obviněného v tom, že hrubým způsobem porušil nejzákladnější zásady platné pro provoz motorových vozidel a spáchal dva trestné činy s vážným následkem. V mnoha směrech porušil i vojenské řády. Přitom jako velitel měl výslovně uloženou povinnost k zabezpečení jejich dodržování.

Tyto skutečnosti jsou tak závažné, že úvahy o nepoužití dané přísnější právní kvalifikace podle § 180 odst. 1, 2 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zák. z důvodu § 88 tr. zák. se jeví jako neopodstatněné.